

Sygn. akt: I C 97/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym: Przewodniczący: sędzia Juliusz Ciejek

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Kosowska

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2020 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. M.**

przeciwko (...) **Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.**

o ustalenie

I. **powództwo oddala,**

II. **zasądza od powódki D. M. na rzecz pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. kwotę 10.817 (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt I C 97/20

UZASADNIENIE

W dniu 3 lutego 2020 r. powódka D. M. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Spółce z o.o. w B. wniosła ustalenie, że:

- weksel własny in blanco wystawiony i wydany przez powódkę w dniu 6 listopada 2019 r. jest nieważny z uwagi na fakt, że powódka złożyła podpis pod przedmiotowym wekslem pod wpływem groźby bezprawnej, to jest bez zamiaru zaciągnięcia zobowiązania wekslowego,

- deklaracja wekslowa z dnia 6 listopada 2019 r. zawarta pomiędzy powódką, jako wystawcą weksla, a pozwaną jako remitentem jest nieważna z uwagi na fakt, że powódka złożyła zawarte w deklaracji wekslowej oświadczenie woli pod wpływem groźby bezprawnej,

- zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że jej mąż P. M., prowadzący w 2018 r. działalność gospodarczą w zakresie handlu węglem, doprowadził do zadłużenia na kwotę 149.965,78 Euro. Jego majątek nie pozwalał na spłatę długu. Przedstawiciel pozwanej spółki zaproponował mu porozumienie, o komisowej sprzedaży węgla, które miało mu stworzyć możliwość spłaty długu, które zostało zawarte 6 listopada 2018 r. Warunkował to udzieleniem porozumienia wekslowego przez powódkę do kwoty 400.000 zł. Powódka nie chciała się na to zgodzić, ale pod wpływem gróźb wszczęcia wobec niej procesów sądowych, wytoczenia przeciwko niej skarg pauliańskich, i obietnic z drugiej strony wycofania egzekucji komorniczej wymusili na powódce podpisanie weksla. Dodatkowo powódka ustanowiła też hipotekę na swojej nieruchomości w zamian za co miano jej zwrócić weksel, co nie nastąpiło. Pomimo tego spółka podjęła czynności

egzekucyjne. Interesu prawnego w ustaleniu powódka upatrywała w uzyskaniu prejudykatu w ewentualnych sporach z indosariuszami oraz cesjonariuszami wierzytelności (k. 4-8)

Pozwana (...) Spółce z o.o. w B. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że weksel został wypełniony w dniu 19 listopada 2018 r. na kwotę 400.000 zł z terminem wykupu na 28 listopada 2018 r. Zaprzeczyła aby weksel został wypełniony pod wpływem groźby bezprawnej. Wskazała że po upływie wykupu weksla wniesiono w miejscu jego płatności pozew do Sądu Okręgowego w T. w którym w dniu 26 lutego 2019 r. wydano przeciwko powódce D. M. nakaz zapłaty z weksla na kwotę 400.000 zł. W zarzutach od tego nakazu powódka nie podniosła żadnych zastrzeżeń co do ważności weksla, w szczególności nie powołała się na zarzut groźby. Wyrokiem z dnia 28 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w T. utrzymał w mocy nakaz zapłaty. W uzasadnieniu wyroku podniesiono, że sformułowane w końcowej fazie postępowania zarzuty groźby nie mają podstaw, albowiem rzekome groźby dotyczyły wyłącznie podjęcia przez pozwaną spółkę dalszych kroków prawnych. W apelacji powódka nie podnosiła zarzutów dotyczących ważności weksla. Orzeczenie nie jest jeszcze prawomocne. Podniosła też, że to mąż powódki zaproponował takie porozumienie, groźba wszczęcia kroków prawnych nie była bezprawna, powódka nie złożyła w przepisowym czasie oświadczenia o uchyleniu się od oświadczenia woli złożonego pod wpływem groźby w trybie art. 88 k.c. (k. 71-77).

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka D. M. i jej mąż P. M. w dniu 15 grudnia 2017 r. zawarli umowę majątkową małżeńską wprowadzającą w ich małżeństwie ustrój rozdzielności majątkowej. W tym samym dniu dokonali umownego podziału majątku wspólnego w ten sposób, że cały majątek wspólny obejmujący nieruchomości o wartości 1.500.000 zł, samochodu o wartości 60.000 zł i firmę (...) w G. przyznali powódce bez spłat na rzecz jej męża. Mąż powódki, prowadzący od kwietnia 2018 r. działalność gospodarczą w zakresie handlu węglem, doprowadził do zadłużenia na kwotę 149.965,78 Euro. Zostało ono potwierdzone nakazem zapłaty z dnia 7 września 2018 r. w sprawie (...)wydanym przez Sąd Okręgowy w T. Jego majątek nie pozwalał na spłatę długu. Przedstawiciel pozwanej spółki zaproponował mu porozumienie, o komisowej sprzedaży węgla, które miało mu stworzyć możliwość spłaty długu, które zostało zawarte 6 listopada 2018 r. Warunkował to udzieleniem porozumienia wekslowego przez powódkę do kwoty 400.000 zł. Powódka nie chciała się na to zgodzić. Prezes zarządu pozwanej spółki (...) zapowiedział, że w przypadku braku porozumienia wszczęć wobec niej procesy sądowe, wytoczenia przeciwko niej skargi paulińskiej. Obiecał z drugiej strony wycofanie egzekucji komorniczej w przypadku zawarcia porozumienia i podpisanie weksla. Mąż powódki też namawiał ją do tego porozumienia. Powódka w rezultacie podpisała w dniu 6 listopada 2018 r. porozumienie pomiędzy jej mężem i pozwaną spółką. Zadłużenie męża miało być spłacone do 5 listopada 2019 r. Poręczyła za zobowiązania męża, podpisała deklarację wekslową i weksel własny in blanco do kwoty 400.000 zł. Dodatkowo 11 grudnia 2018 r. powódka ustanowiła też hipotekę na swojej nieruchomości do kwoty 400.000 zł na rzecz pozwanej.

Spółka w dniu 19 listopada 2018 r. wypełniła weksel z datą płatności na 28 listopada 2018 r. na kwotę 400.000 zł. Uzyskała na podstawie weksla nakaz zapłaty z dnia 26 lutego 2019 r., który opatrzono klauzulą wykonalności 22 października 2019 r. i podjęła czynności egzekucyjne. Powódka wniosła zarzuty od nakazu zapłaty zarzucając jego wypełnienie niezgodnie z deklaracją wekslową. W zarzutach od tego nakazu powódka nie podniosła żadnych zastrzeżeń co do ważności weksla, w szczególności nie powołała się na zarzut groźby. Wyrokiem z dnia 28 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w T. utrzymał w mocy nakaz zapłaty. W uzasadnieniu wyroku podniesiono, że sformułowane w końcowej fazie postępowania zarzuty groźby nie mają podstaw, albowiem rzekome groźby dotyczyły wyłącznie podjęcia przez pozwaną spółkę dalszych kroków prawnych. W apelacji powódka nie podnosiła zarzutów dotyczących ważności weksla. Apelacja powódki od tego wyroku nie została jeszcze rozpoznana.

Powódka jak dotąd nie złożyła pozwanej oświadczenia o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonych w warunkach groźby,

(dowód: akt notarialny k. 10-14, porozumienie k.156, deklaracja wekslowa k. 17, weksel k. 18, oświadczenie o ustanowieniu hipoteki k. 19-22, wyrok k. 94, uzasadnienie k. 96-105, apelacja k. 106-114, wypełniony weksel k. 85, nakaz zapłaty k. 86, zarzuty k. 87-90, zaznania powódki k. 154-155, bezsporne – oświadczenie pełnomocnika powódki k. 154v)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powódki jest bezzasadne z czterech niezależnych od siebie okoliczności:

W pierwszej kolejności należy podnieść, że powódka w pozwie domagała się ustalenie, że:

- weksel własny in blanco wystawiony i wydany przez powódkę w dniu 6 listopada 2019 r. jest nieważny z uwagi na fakt, że powódka złożyła podpis pod przedmiotowym wekslem pod wpływem groźby bezprawnej, to jest bez zamiaru zaciągnięcia zobowiązania wekslowego,

- deklaracja wekslowa z dnia 6 listopada 2019 r. zawarta pomiędzy powódką, jako wystawcą weksla, a pozwaną jako remitentem jest nieważna z uwagi na fakt, że powódka złożyła zawarte w deklaracji wekslowej oświadczenie woli pod wpływem groźby bezprawnej.

Już z tego względu powództwo jest bezzasadne, albowiem nie ustalono, aby istniał weksel i deklaracja wystawione w dacie określonej w żądaniu pozwu. Jak wynika z dołączonych do akt dokumentów weksel i deklaracja wekslowa zostały wystawione i podpisane przez powódkę rok wcześniej, a mianowicie 6 listopada 2018r. Nie jest to tylko zwykły błąd pisarski, albowiem data ta ma istotne znaczenie dla upływu terminu z art. 88 k.c.

Po drugie, jak wynika to jednoznacznego oświadczenia pełnomocnika powódki, nie składała ona jak dotąd oświadczenia o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonych pod wpływem groźby. O wypełnieniu weksla wiedział już przecież co najmniej 18 marca 2019r., kiedy to wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty. Powódka prowadziła działalność gospodarczą i nie mogła nie zdawać sobie sprawy z doniosłości i znaczenia podpisania weksla. Zgodnie z art. 88 k.c. uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie. Uprawnienie do uchylenia się wygasa w razie groźby - z upływem roku od chwili, kiedy stan obawy ustał. W tej sytuacji nie sposób uznać, że powódka skutecznie uchyliła się od dokonanej pod wpływem rzekomej groźby czynności.

Po trzecie z zeznań samej powódki nie wynika aby groźba wszczęcia egzekucji wobec jej męża i jej samej była bezprawna w sposób umożliwiający podważenie dokonanej pod jej wpływem czynności. Prezes pozwanej zapowiadała wszczęcie kroków zgodnych z prawem. W sytuacji gdy powódka na mocy umowy zawartej na 4 miesiące przed rozpoczęciem przez jej męża działalności gospodarczej przejęła bez spłat cały, znaczny majątek małżeński, szanse na powodzenie skutecznego zaskarżenia tej czynności mogły być na tyle duże, że przekonały powódkę go porozumienia.

Po czwarte wreszcie, skoro przed Sądem Okręgowym w T. i Sądem Apelacyjnym w G. toczy się sprawa przeciwko powódce o zapłatę z tegoż weksla z powództwa pozwanej, to powódka nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. w osobnym ustaleniu jego nieważności. Wszelkie zarzuty powinna podnosić w tamtym postępowaniu.

Z powyższych względów oddalono pozostałe wnioski dowodowe stron jako nieistotne dla rozstrzygnięcia.

W konsekwencji powództwo oddalono jako bezzasadne.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca jest zobowiązana zwrócić je na rzecz strony wygrywającej.

Z tego względu w punkcie II sentencji wyroku na rzecz pozwanej zasądzono zwrot poniesionych kosztów obejmujących opłatę za pełnomocnictwo - 17 zł i wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej w stawce minimalnej - 10.800 zł,